

מערך למנחה –

בית מדרש "מי הזיז את הגדר שלי"

בין תיקון לענישה

יעדים

1. מטרות:

- המחנכים ייחשפו מחדש לתפיסת "דרך כפר" בכל הנוגע לסוגיית הגבולות ותהליכי התיקון כחלק מ"תיקון הלב" (יישור קו וחידוד).
- המחנכים יבחנו מחדש את עמדותיהם האישיות סביב הסוגיה.
- המחנכים יבינו שעמידה במשימה של השגת מטרות "תיקון הלב" מחייבת שיתוף פעולה ומחויבות הדדית של כלל הסקטורים בקהילה.
- בהמשך לסע' הקודם- המחנכים יבינו כי תנאי יסוד להצלחה ולעמידה במשימה הוא קיום שפה משותפת ומוסכמת ותיאום בין הצוות.
-

2. סוגיות מרכזיות: (מה השאלות העיקריות סביבן נסב הלימוד...)

- האם ומתי התגובות החינוכיות שלנו ויצירת הגבולות בקהילה קשורים לעקרונות תפיסת התיקון – הפיכת הפרות סדר לרווח חינוכי.
- כיצד הגבולות והתגובות שלנו הופכים להיות כאלו אשר מחנכים ומסייעים לחניך לפתח חוסן רגשי ועולם ערכי.
- כיצד משרת שיתוף הפעולה בינינו את העמידה במטרות בנושא הנדון.

3. שדות חינוכיים שניתן לקדם באמצעות בית המדרש:

- תיקון הלב – בין גבולות וקבלה
- יצוג שלמות הורית
- דיאלוג

4. ההישגים הנדרשים:

- המחנכים יאמצו תפיסת עולם הרואה במשברים הזדמנויות חינוכיות אמיתיות לדיאלוג והעצמת החניך.
- יחול שיפור במסוגלות הצוות ליישם ולאכוף את הגבולות בקהילה על פי עקרונות התפיסה החינוכית.
- שפה משותפת בין חברי הקהילה לגבי מטרת הגבולות כחלק מ"תיקון הלב"

מתווה בית המדרש [הצעה]

שלב א' - פתיחה: סבב "חימום" (10 דקות)

שאלת סבב- חוויה הקשורה להצבת גבולות (שלך כמחנך, שלך כילד/נער).

שלב ב' - קריאה בסיפור של חלם (15 דקות)

(הערה: עדיף לקרוא את הקטע כסיפור רגיל, ולא להסגיר מיד שמדובר בחינוך, גבולות וכו'...)

שאלות הנחיה:

- למי ולשם מה נועדו הגבולות?
- היכן מציבים את הגבולות?
- מה לדעתכם חכמי חלם היו צריכים לעשות? מה הגדר הכי קשה? מה הכי יעיל? מדוע לדעתכם זה לא עבד? האם וכיצד זה קשור אלינו לקהילה?
- האם גבולות נועדו להסרה בשלב מסוים? (אולי כדי להתקדם בדרגות השיפוט המוסרי של קוהלברג).
- כיצד "מתווכים" לחניכים גבול? כיצד מעניקים לו פשר?

שלב ג' - קריאה מתוך "חובת התלמידים" (15 דקות)

הקטע מדגיש שתי תובנות חשובות:

- התובנה כי תהליך "תיקון הלב" הוא אחריותו של החניך ובסופו של דבר הוא יבחר את מסלול חייו (גם אם בתוך הקהילה הוא יתנהל בתוך הגבולות, לבסוף, הוא זה שאחראי על התנהגותו כשהוא מחוץ לקהילה בשבתות ובחופשים וכשהוא מסיים את תקופת התחנכותו).
- תובנה לגבי תפקידו הדיאלוגי של המחנך בהקשר זה- לזמן לו את האפשרות ולייצר לו את הרצון הפנימי לתקן ולהתנהל באופן הישר והטוב.

שאלות הנחייה:

- על פי הקטע, על מי חלה האחריות לתהליך של "תיקון הלב"? האם ניתן לצפות מהחניכים שלנו רמה כזו של מודעות ורצון להשתפר?
- מה תפקיד המחנך בהקשר זה? מה ה"כישורים" הנדרשים ממנו? כיצד ניתן לשפרם?
- האם יש חשיבות להיבט המערכתי בהקשר זה? מהי? כיצד היא באה לידי ביטוי?

שלב ד' - קריאה משותפת של הקטע מתוך "דרך כפר" (25 דקות)

הקטע מדגיש את חשיבות הדיאלוג כחלק מתהליך "תיקון הלב", וכן את חשיבות אימוץ גישה מערכתית/כלל קהילתית בנושא זה.

שאלות הנחייה:

- מה היתרונות ומה החסרונות בהנהגת "סולמות" של שכר ועונש?
- מדוע חשוב שלא ייווצר מרחק בין ה"מעניש" ל"מוענש"?
- מהם המרכיבים שחשוב שיהיו חלק מהדיאלוג? מהו האופי שצריך לשאת הדיאלוג?

שלב ה' - סיכום וחזרה על עקרונות תהליך הדמ"ה (15 דקות)

מסיימים עם מעבר משותף על דף תהליך הדמ"ה.